

קיסם מוקצה, ואעפ"י שלפעמים הבשר שבין שיניו נראה מבחוץ ומתגנה על הבריות!?

ומתרצינן: **הכי השתא?!?** אין הדברים דומים:

התם, אדם קובע מקום מראש לסעודתו, והיה לו להכין שם קיסם מאתמול. ולכן לא התירו חכמים איסור מוקצה.

אבל **הכא, וכי אדם קובע לו מקום לבית הכסא?!?** שלפעמים נמצא שם אדם והוא הולך לבית כסא אחר [שבתי כסאות שלהם היו בשדה והיו של רבים], ואינו יכול להכין אבנים מבעוד יום. הילכך התירו לו איסור מוקצה, מפני כבוד הבריות.

אמר רב הונא: אסור לפנות בשדה ניר, שהיא חרושה ועומדת לזריעה, **בשבת.**

והוינן בה: **מאי טעמא** אסרינן לפנות שם?

אילימא משום דוושא, בשדה שאינו שלו, שהוא מזיק לחבירו בכך שהוא דש [דורך] על החרישה ומקלקלה.

אי הכי, **אפילו בחול נמי יאסר?**

ואלא משום עשבים, הצומחים על האבנים בשדה ניר מחמת הלחלוחית, וכשהוא מקנח

שדוחה אפילו את איסור לא תעשה **שבתורה** [כדילפינן בהשבת אבידה. דכתיב "והתעלמת", ללמדך כי יש פעמים שאתה מתעלם מהאבידה, למרות שיש איסור לאו של "לא תוכל להתעלם", מפני כבוד הבריות, וכגון זקן ואינה לפי כבודו לטרוח בהשבתה⁽²⁾].

ולכן נדחה גם איסור טלטול האבנים [אפילו בטירחא יתירה] מפני כבוד הבריות.

ונקט רב חסדא את ההיתר אפילו ביחס לאיסור תורה, על אף שכאן איסור הטלטול הוא רק מדרבנן, לפי שכל איסור דרבנן נסמך על הלאו מהתורה של "לא תסור מכל אשר ירוך".

איתיביה רבינא למרימר: תניא: רבי אליעזר אומר: נוטל אדם קיסם משלפניו המוטל על גבי קרקע כדי לחצות בו שיניו, להוציא את הבשר שבין השיניים. ולא אמרינן שהקיסם מוקצה הוא.

וחכמים אומרים: לא יטול אלא מן האבנים של בהמה שהוא מוכן, הואיל ועומד לאכילת בהמה. אבל סתם קיסם — מוקצה הוא.

הרי, שלדעת חכמים לא נדחה איסור מוקצה במקום כבוד הבריות, ולא התירו ליטול

ל בית הכסא שיוכל להכין מאתמול, שגם שם יש חשש שיקחום בני הבית.

2. הקשה רע"א על רש"י דהביא כאן הילפותא דוהתעלמת דהא באמת כבוד הבריות אינו דוחה לאו דאורייתא בקום ועשה רק בשב ואל תעשה, והכא טלטול מוקצה הוי בקום ועשה, והטעם

מותר. ועל זה הקשה רבינא מקיסם דאסרו חכמים ליטול מלפניו לפי שהיה יכול להכין מבעוד יום, אבל על עצם הדין של אבני בית הכסא לא הקשה שבדרך כלל היה בית הכסא רחוק בשדה ולא הטריחוהו חכמים להכין שם מבעוד יום וגם אם יכין שמא יקחם אדם אחר, ומתרתת הגמ' שאפילו על הגג אין מקום קבוע